

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 3. 7. 2014
COM(2014) 444 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**o vykonávaní rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č.1297/2008/ES zo 16.
decembra 2008 o Programe modernizácie európskej podnikovej a obchodnej štatistiky
(MEETS)**

1. Úvod

Toto je štvrtá a záverečná správa o vykonávaní Programu modernizácie európskej podnikovej a obchodnej štatistiky (MEETS).

V rozhodnutí¹ o začatí tohto programu v decembri 2008 sa uvádza, že Komisia do 31. decembra 2010 a potom každoročne až do roku 2013... predloží Európskemu parlamentu a Rade priebežnú správu o vykonávaní programu MEETS. Ďalej sa uvádza, že do 31. júla 2014 Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade záverečnú správu o vykonávaní programu MEETS. V tejto správe sa posúdi s ohľadom na výdavky Spoločenstva prínos opatrení pre Spoločenstvo, členské štáty a poskytovateľov a používateľov štatistických informácií s cieľom určiť oblasti, ktoré je možné zlepšiť.

Doteraz boli uverejnené tri správy, ktoré sa vzťahujú na ročné pracovné programy na roky 2009 a 2010, 2011 a 2012. Táto správa obsahuje konečné posúdenie vykonávania programu MEETS. Podrobnejšie informácie o všetkých výsledkoch programu MEETS sú k dispozícii na osobitnej domovskej stránke „Statistics Explained“ (Štatistika v kocke) na webovej lokalite Eurostatu.²

Všetky činnosti v rámci programu MEETS sú v súlade so stratégiou stanovenou v oznámení Komisie Európskemu parlamentu a Rade z 10. augusta 2009 o metóde tvorby štatistiky EÚ: vízia pre nasledujúce desaťročie³.

Program MEETS sa zameriaval na dosiahnutie nasledujúcich štyroch hlavných cieľov, z ktorých každý zahŕňal niekoľko projektov:

1. **„Preskúmanie priorít a stanovenie cieľových súborov ukazovateľov pre nové oblasti“** – zisťovanie nových oblastí, ktoré sa majú opísať, rozhodovanie o nich, ako aj preskúmanie starých požiadaviek.
2. **„Dosiahnutie racionálneho rámca pre podnikovú štatistiku“** – integrácia rôznych oblastí podnikovej štatistiky vrátane koordinácie právnych aktov, harmonizácie metódik, prepojenia a harmonizácie štatistických klasifikácií a registrov podnikov so súvisiacimi zdrojmi, začlenenia nadnárodných skupín a príslušného zberu údajov.
3. **„Podpora zavedenia efektívnejšieho spôsobu tvorby podnikovej a obchodnej štatistiky“** – efektívnejšie využívanie existujúcich údajov prostredníctvom integrácie zozbieraných údajov do jedného systému alebo prostredníctvom prepojenia mikroúdajov, intenzívnejšie využívanie administratívnych údajov a uvedenie si potreby používania harmonizovaných účtovných štandardov.

¹ Ustanovenia článku 6 rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1297/2008/ES zo 16. decembra 2008 o Programe modernizácie európskej podnikovej a obchodnej štatistiky (MEETS).

² http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/MEETS_programme.

³ KOM(2009) 404.

4. „Modernizovanie Intrastatu“ – skvalitnenie zjednodušeného systému Intrastat prostredníctvom harmonizácie metód, intenzívnejšie využívanie administratívnych údajov a zlepšenie informačných a komunikačných technológií (IKT)⁴.

2. PLNENIE CIEĽOV A ČINNOSTI V OBDOBÍ ROKOV 2009 – 2013

2.1 Úroveň účasti a financovanie

Do konca roka 2013 sa dokončila väčšina projektov a predložila väčšina výsledkov. V období rokov 2009 – 2013 sa v rámci programu MEETS poskytli prostriedky vo výške 42,5 milióna EUR na podporu rozvoja vo viacerých podnikoch a oblastiach štatistiky súvisiacich s obchodom. Úroveň čerpania prevádzkových prostriedkov v rámci programu MEETS počas tohto obdobia, bola 87 %⁵.

Významným prostriedkom realizácie cieľov programu boli siete spolupráce v rámci Európskeho štatistického systému (European Statistical System Networks, siete ESSnets). Siete ESSnets umožňujú rozvoj nových projektov, v rámci ktorých niektorí členovia ESS, ktorí majú záujem o špecifickú oblasť, aktívne spolupracujú na spoločných úlohách a potom zasielajú výsledky nezúčastneným členom. Výhoda tohto spôsobu práce spočíva vo využívaní synergií, znížení nákladov a zdieľaní osvedčených postupov, pričom sa môžu rozvíjať konkrétne činnosti v prospech celého ESS. Počas piatich rokov trvania programu MEETS sa na aspoň jednej sieti ESSnet, ktorá sa financovala z prostriedkov tohto programu, zúčastnilo 23 z celkovo 32 členov ESS.

Okrem toho sa poskytli finančné prostriedky pre dohody o individuálnom grante uzatvorené s národnými štatistickými úradmi (NŠÚ) a pre niektoré externé štúdie, ktoré uskutočnili dodávatelia. Eurostat a národné štatistické úrady pripravili aj ďalšie projekty bez osobitného financovania. S cieľom zabezpečiť pomoc pri vykonávaní programu sa využilo aj niekoľko možností financovania technickej a administratívnej podpory, napríklad pri organizácii seminárov a pracovných skupín s národnými expertmi. Celkovo sa financovalo 93 ročných činností. Najbežnejším nástrojom financovania činností (približne 90 % prevádzkových prostriedkov) boli granty, a to buď prostredníctvom sietí ESSnets alebo vo forme individuálnych grantov. Do konca roku 2013 sa na aspoň jednom individuálnom grante programu MEETS zúčastnilo 28 z 32 členov ESS.

2.2. Cieľ 1: Preskúmanie priorít a stanovenie cieľových súborov ukazovateľov pre nové oblasti

Určenie menej dôležitých oblastí

V roku 2009 bola zadaná externá štúdia, aby sa vyhodnotili právne akty v oblasti štatistiky, ktoré boli označené za oblasti vyžadujúce revíziu. Štúdia ukázala, že v pojmoch a definíciách

⁴ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/MEETS_programme.

⁵ Vráťane vnútorných presunov. Eurostat vo svojej výročnej správe o činnosti z roku 2010 upozornil na výnimku týkajúcu sa využívania prevádzkových prostriedkov na program MEETS v rámci rozpočtu na rok 2010. Táto výnimka sa zohľadnila pri výpočte miery čerpania prevádzkových prostriedkov v rámci programu MEETS za prvé dva roky.

existuje v prípade úzko súvisiacich oblastí dosť veľká miera konzistentnosti, ale identifikovala aj niektoré potenciálne samostatné projekty a viaceré nekonzistentnosti.

Tieto výsledky tvorili základ činnosti „Sieť ESSnet pre konzistentnosť pojmov a metód podnikovej a obchodnej štatistiky“ (cieľ 2).

V roku 2010 prijal Výbor pre Európsky štatistický systém nový strategický prístup. V rámci ročného strategického preskúmania priorít Eurostatu sa stanovili menej dôležité oblasti podnikovej a obchodnej štatistiky. Následne bola činnosť „určenie menej dôležitých oblastí“ vypustená z rozsahu pôsobnosti programu MEETS. Preskúmanie uskutočnené v roku 2010, ktoré bolo súčasťou rozsiahlejšej diskusie o tzv. negatívnych prioritách v rámci ESS, viedlo k racionalizácii programu MEETS a zlúčeniu viacerých činností.

Rozvoj nových oblastí (skupiny podnikov, globalizácia, podnikanie)

Na základe niektorých štúdií, ktoré sa uskutočnili na začiatku programu MEETS, sa prijali odporúčania týkajúce sa najlepšej metódy zberu údajov v oblasti štatistiky o skupinách podnikov a globalizácii hospodárstva.

Po racionalizácii programu MEETS pokračovala v ďalšej metodologickej práci a organizovaní pilotného zberu údajov „sieť ESSnet na vytváranie profilov veľkých a zložitých nadnárodných skupín podnikov“, ako aj „sieť ESSnet na meranie globálnych hodnotových reťazcov“.

V spolupráci s OECD bol vypracovaný spoločný program pre ukazovatele v oblasti podnikania (EIP), aby sa podporili politiky súvisiace s podnikaním prostredníctvom ukazovateľov, ktoré slúžia na opis oblastí „prístup k financiám“, „výskum a vývoj“, „inovácie a technológia“, „spôsobilosti /zručnosti“ a „kultúra pre podnikanie“.

V súčasnosti sa pripravuje začlenenie povinných ukazovateľov týkajúcich sa inovačných podnikov s potenciálom rýchleho rastu do právneho rámca demografie zamestnávateľských podnikov.

2.3. Cieľ 2: Dosiahnutie racionálneho rámca pre podnikovú štatistiku

Integrácia pojmov a metód v právnom rámci

Podniková štatistika sa zostavuje v súlade s právnymi predpismi Únie, ktoré sa vyvíjali niekoľko rokov a pokiaľ ide o pojmy, rozsah pôsobnosti, definície, metodiku atď., nie sú nevyhnutne konzistentné. Sieť ESSnet pre konzistentnosť analyzovala potenciálne problémy s konzistentnosťou pojmov a metód podnikovej a obchodnej štatistiky.

Sieť ESSnet predložila revidované návrhy definícií štatistických jednotiek „podnik“, „skupina podnikov“, „činnosťná jednotka“ a „miestna činnosťná jednotka“ spolu s prevádzkovými pravidlami a dátovým modelom s cieľom presadzovať jednotné používanie. Návrhy v súčasnosti vylepšuje pracovná skupina pre štatistické jednotky, ktorú Eurostat vytvoril v roku 2013.

Eurostat a členské štáty okrem toho začali s preskúmaním vplyvu používania revidovanej definície podnikov v podnikovej štatistike. V roku 2014 a v nasledujúcich rokoch bude

pokračovať testovanie vplyvu revidovaných definícií a metodiky s cieľom zaviesť ich, ak by sa pri testovaní osvedčili.

Táto sieť ESSnet okrem toho vydala odporúčania týkajúce sa metódy klasifikácie štatistických jednotiek, ktoré sa používajú porovnateľným spôsobom vo všetkých oblastiach štatistiky, a porovnateľných členení, ako aj metodiky určenia opory výberu v podnikovej štatistike. Sieť ESSnet okrem toho vydala odporúčania týkajúce sa systému premenných s konzistentnou a štandardizovanou terminológiou, ako aj jednotných definícií pre všetky prierezové oblasti vrátane vysvetliviek.

Výsledky sa premietnu do rámcového nariadenia na integráciu podnikovej štatistiky, čím sa zjednodušia a harmonizujú existujúce právne predpisy.

Vyvíjanie štatistiky o skupinách podnikov

Cieľom registra EuroGroups (ďalej len „EGR“)⁶ bolo poskytovať konzistentné a koordinované opory výberu na tvorbu kvalitnej štatistiky o globalizácii, najmä pre štatistiku zahraničných afiliácií a priamych zahraničných investícií.

Sieť ESSnet pre metodiku EGR vytvorila v roku 2009 verziu EGR 1.0, ako aj organizačnú sieť na výmenu údajov medzi Eurostatom a členmi ESS. Ročná opora výberu, ktorú vytvára EGR, sa z 5000 najväčších nadnárodných skupín podnikov s obchodnými záujmami v EÚ v rokoch 2009 a 2010 zväčšila na 10 000 nadnárodných skupín podnikov v roku 2011. V roku 2012 bol EGR 1.0 čiastočne inovovaný na verziu 2.0, čím sa zlepšila efektívnosť, včasnosť a konzistentnosť výstupov. V roku 2012 sa pripojili národné centrálné banky. Aby mohli používatelia a tvorcovia štatistiky pracovať s verziou EGR 2.0, musia mať vzdialený prístup do ESS, preto musí existovať zabezpečené prostredie. V dôsledku časových posunov v prípade projektu Secured Infrastructure for Confidential Data Access (SICON) nebola verzia EGR 2.0 v roku 2013 plne funkčná, hoci metodický vývoj bol dokončený.

Na vnútroštátnej úrovni bolo zavedenie EGR spolufinancované prostredníctvom dohôd o individuálnom grante.

Sieť ESSnet na vytváranie profilov veľkých a zložitých nadnárodných skupín podnikov vypracovala metodiku a usmernenia. Sieť ESSnet zapojila do testovania pracovných metód týkajúcich sa modelu vytvárania profilov aj členov ESS, ktoré sa na sieti ESSnet nezúčastňovali, a na tento účel zabezpečila odbornú prípravu a pomoc. Eurostat v súčasnosti vyvíja interaktívny nástroj na vytváranie profilu (Interactive Profiling Tool), aby sa uľahčila výmena informácií medzi členmi ESS, pričom sa budú dodržiavať pravidlá ochrany údajov. Sieť ESSnet pri vypracúvaní revidovaných definícií podniku a prevádzkových pravidiel úzko spolupracovala so sieťou ESSnet pre konzistentnosť.

Organizovanie zisťovaní EÚ s cieľom minimalizovať zaťaženie podnikov

⁶ Právny základ bol stanovený v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 177/2008 z 20. februára 2008, ktorým sa zriaďuje spoločný rámec pre registre ekonomických subjektov na štatistické účely a zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 2186/93 (Ú. v. EÚ L 61, 5.3.2008, s. 6).

Cieľom systému výberových zisťovaní EÚ je poskytnúť spoľahlivé agregáty za EÚ, ktoré sú založené na vzorke štatistických údajov niektorých členských štátov, pričom táto agregovaná forma na úrovni EÚ spĺňa požiadavky používateľov. Vypracovalo sa niekoľko metodík systému výberových zisťovaní EÚ v prípade vybraných oblastí podnikovej štatistiky, ako napr. v prípade činností súvisiacich s vesmírnymi programami vrátane napr. kozmickej dopravy, štrukturálnej podnikovej štatistiky o podnikoch s 250 až 499 zamestnancami, štatistiky vonkajších zahraničných afiliácií, investícií a výdavkov v oblasti IKT a štatistiky kultúry. Pilotný zber údajov o činnostiach súvisiacich s vesmírnymi programami a o podnikoch s 250 až 499 zamestnancami pre štrukturálnu podnikovú štatistiku, ktorý mal slúžiť na testovanie a zhodnotenie metodiky, sa musel zrušiť z dôvodu nedostatočnej reakcie na výzvu na predkladanie návrhov.

2.4 Cieľ 3: Podpora zavedenia efektívnejšieho spôsobu tvorby podnikovej a obchodnej štatistiky

Lepšie využívanie údajov, ktoré už existujú v štatistickom systéme vrátane možnosti realizácie odhadov

Činnosť v oblasti „uchovávanie a prepájanie údajov pri tvorbe podnikovej štatistiky“ vykonávala sieť ESSnet, ktorá bola vytvorená v roku 2010. Sieť ESSnet v prvom kroku urobila prehľad o aktuálnom stave vývoja a budúcich požiadavkách členov ESS na integrované systémy podnikových údajov.

Ťažisko jej pracovného programu spočívalo vo vytvorení súboru usmernení, modelov a odporúčaní na vybudovanie skladu štatistických údajov. Výsledky obsahovali zovšeobecnenú štruktúru s podrobnými údajmi o postupoch a metaúdajoch, ako aj prehľad metodických aspektov. V príručke bol uvedený komplexný súbor cieľov, ktorý má počas celého procesu budovania skladu štatistických údajov slúžiť ako usmernenie. Keďže vyvíjanie integrovaných systémov je časovo náročné a keďže členovia ESS by mali aj po skončení programu MEETS naďalej využívať vzájomné skúsenosti, Eurostat a sieť ESSnet vytvorili odborné stredisko na uchovávanie údajov.

V roku 2009 sa pre projekt „prepájanie údajov obchodnej a podnikovej štatistiky“ realizovala externá štúdia s cieľom vypracovať metodický rámec na tvorbu štatistických ukazovateľov zahraničného obchodu podľa podnikových ukazovateľov. Testovala sa aj uskutočniteľnosť pilotného zberu údajov. Členovia ESS v roku 2013 vyvinuli a zostavili rozšírený súbor ukazovateľov na základe obchodných a podnikových mikroúdajov. Plánuje sa, že nové ukazovatele sa zahrnú do databázy obchodu podľa podnikových ukazovateľov (TEC, Trade by Enterprise Characteristics). Sprístupnila sa príručka pre zostavovateľov týkajúca sa tvorby štatistiky medzinárodného obchodu podľa podnikových ukazovateľov na základe väzby medzi údajmi o obchode a informáciami z registra podnikov. Bol vypracovaný aj prvý súbor ukazovateľov pre obchod so službami podľa podnikových ukazovateľov.

V období rokov 2009 a 2010 sa vyvinula metóda na prepojenie mikroúdajov o využívaní zdrojov na medzinárodnom trhu, aby sa uskutočnila predbežná analýza jeho hospodárskeho vplyvu. Na základe výsledkov týchto činností bola v roku 2011 vytvorená „sieť ESSnet na meranie globálnych hodnotových reťazcov“. Sieť ESSnet ďalej rozvinula a realizovala

prepracované zisťovanie o využívaní zdrojov na medzinárodnom trhu, za čím nasledovalo prepojenie mikroúdajov s existujúcimi štatistickými údajmi (zo štrukturálnej podnikovej štatistiky, štatistiky zahraničného obchodu a štatistiky zahraničných afiliácií).

Sieť ESSnet poskytla aj metodiku, podľa ktorej sa prepojené súbory mikroúdajov mohli používať na analýzu vplyvu medzinárodne roztrieštených výrobných reťazcov napr. na štruktúru hospodárskej výkonnosti, zamestnanosti a medzinárodného obchodu s tovarom. Sieť ESSnet zostavila aj súbor ukazovateľov týkajúcich sa hospodárskej globalizácie. Keď budú tieto ukazovatele zavedené, pomôžu tvorcom politiky prijímať rozhodnutia na základe lepších dôkazov a sledovať globalizáciu/internacionalizáciu hospodárstiev. Medzi výsledky patrí aj publikácia o vytvorení rámca na meranie hospodárskej globalizácie⁷.

Od roku 2011 do roku 2013 sa realizoval projekt „prepojenie údajov o využívaní IKT, inováciách, ako aj štrukturálnej podnikovej štatistiky a registrov podnikov“. Najdôležitejšie výsledky sú tieto:

- vytvorenie infraštruktúry na distribučnú analýzu mikroúdajov,
- generovanie metaúdajov na účely uchovávania údajov,
- získanie prepojených mikroúdajov na vnútroštátnej úrovni,
- analýza tém pre sedem prioritných oblastí Digitálnej agendy pre Európu,
- zostavovanie údajov na odvetvovej úrovni o viacerých krajinách a za viaceré obdobia,
- štúdiá o metodike zisťovania na zlepšenie kvality prepojených súborov údajov a
- protokol o prístupe k čiastočne dôverným údajom.

Nová metóda umožňuje zostavovanie ukazovateľov, ktoré sú porovnateľné medzi jednotlivými krajinami a predstavujú jasný audit trail až po zdroj údajov, ale umožňujú aj generovanie údajov. Tieto údaje sa môžu použiť na analýzu rozdielov vo výkonnosti pri využívaní IKT medzi jednotlivými krajinami a odvetvami. Na účely výskumu sa súbor údajov agregovaných na mikroúrovni – výsledok procesu prepájania údajov a analýzy súboru prepojených údajov – sprístupní prostredníctvom zariadení v zabezpečenom stredisku Eurostatu. Práca na stratégiách zisťovania sa použila ako vstup pre koordináciu a harmonizáciu podnikovej štatistiky v rámcovom nariadení o integrácii podnikovej štatistiky (ďalej len „FRIBS“).

Sieť ESSnet pre „Metodiku pre modernú podnikovú štatistiku (optimálne výberové zisťovanie, odhad založený na modeli, integrácia údajov)“, ktorá bola zriadená v roku 2010, poskytla metodické usmernenie s cieľom podporiť modernizáciu a integráciu podnikovej štatistiky v rámci ESS. Okrem vývoja v oblasti metodiky, ktoré sa týkali jednotlivých fáz tvorby štatistiky (návrh, zber údajov a odhady), sa v rámci projektu zhŕňa aj súbor metód

⁷ Eurostat, Sturgeon, Timothy J.: Global Value Chains and Economic Globalisation — Towards a new measurement framework, Luxemburg 2013.

podnikovej štatistiky vo forme elektronickej príručky. Tato príručka bude referenčným materiálom aj základom pre odbornú prípravu. Je možné, že bude nasledovať zriadenie odborného centra. Táto možnosť sa ešte zvažuje.

Lepšie využívanie údajov, ktoré už existujú v hospodárstve

„Sieť ESSnet pre využívanie administratívnych a účtovných údajov“ začala fungovať v roku 2009 a skúmala praktické otázky spojené s využívaním týchto údajov na účely podnikovej štatistiky. Medzi hlavné dosiahnuté výsledky patrí:

- prehľad vnútroštátnych postupov pri využívaní administratívnych údajov,
- opis metód používaných na odhad neúplných súborov údajov, keď sa administratívne údaje používajú pre krátkodobú štatistiku a
- zoznam ukazovateľov na posudzovanie kvality podnikovej štatistiky na základe administratívnych údajov.

Sieť ESSnet okrem toho poskytla informácie o prepojení štatistických ukazovateľov s medzinárodným účtovným štandardom (IAS)/medzinárodným štandardom finančného výkazníctva (IFRS) a účtovnými smernicami EÚ.

IKT a internet generujú obrovské množstvo údajov, ktoré by sa mohli využiť ako štatistické údaje. V roku 2013 začal Eurostat projekt na posúdenie možnosti využívania moderných metodík a ukazovateľov na zber kvalitných štatistických údajov z netradičných zdrojov, ako je napríklad internet alebo iné zdroje veľkého objemu údajov. Skúsenosti boli zhrnuté v prvej príručke, ktorú môžu národné štatistické úrady používať. Okrem toho sa určili archívy veľkého objemu údajov a analyzoval sa ich potenciál pre oficiálnu štatistiku. To zahŕňalo rokovania s vlastníkami veľkého objemu údajov o podmienkach využívania údajov zo strany národných štatistických úradov a vypracovanie kritérií na posudzovanie požadovanej kvality. Výsledky projektu prispievajú k rozsiahlejšej iniciatíve ESS na tému „veľký objem údajov a oficiálna štatistika“⁸.

Vyvinutie nástrojov na efektívnejšie získavanie, zasielanie a spracovanie údajov

Niektoré národné štatistické úrady dostali finančnú podporu na vytvorenie systémov online zberu údajov a elektronických dotazníkov, prevodových tabuliek medzi všeobecne uznávanými účtovnými zásadami (GAAP) a štatistickými ukazovateľmi, ako aj na zavedenie elektronického formátu XBRL (eXtensible Business Reporting Language). Projekt „Lepšie využívanie colných údajov v štatistike zahraničného obchodu (Extrastat)“ pomohol členom ESS prispôbiť ich systémy zberu údajov novým colným systémom v súlade s colnými predpismi.

2.5 Cieľ 4: Modernizácia Intrastatu

Harmonizácia metód na zlepšenie kvality v rámci zjednodušeného Intrastatu

⁸

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/pgp_ess/about_ess/statistical_committees/dgins.

Projekt „Harmonizácia metód v záujme zlepšenia kvality štatistiky obchodu v rámci EÚ“ bol výsledkom racionalizácie, v rámci ktorej boli zlúčené dva projekty, „Zvýšenie kvality údajov v rámci zjednodušeného systému Intrastat“ a „Zníženie asymetrií v systéme Intrastat“. V období rokov 2009 až 2013 sa vypracovali usmernenia týkajúce sa zavedenia právnych predpisov týkajúcich sa Intrastatu a Extrastatu, ktorými sa mali podporiť harmonizované a vhodné postupy.

Niektoré členské štáty dostali granty na zavedenie týchto metód a postupov na zlepšenie kvality štatistiky obchodu v rámci EÚ. Práce na zmenšení asymetrií na podrobnej a agregovanej úrovni pokračovali tým, že sa v rokoch 2009 až 2012 zorganizovali kolá zosúladovania, ktoré prebehli v rámci celej EÚ. Predtým, ako sa podnikli ďalšie kroky, sa v roku 2013 vyhodnotili výsledky. Niektoré členské štáty dostali granty na uskutočnenie bilaterálnych alebo multilaterálnych štúdií v oblasti zosúladovania.

Lepšie využívanie administratívnych údajov

Od roku 2009 do roku 2013 sa poskytla finančná podpora aj na lepšie využívanie administratívnych údajov zo strany členských štátov pri tvorbe štatistiky obchodu v rámci EÚ. Cieľom bolo zníženie spravodajského zaťaženia a zlepšenie kvality štatistiky obchodu v rámci EÚ. Ťažisko práce spočívalo v lepšom využívaní administratívnych údajov — DPH (daň z pridanej hodnoty) a VIES (value added tax information exchange – systém na výmenu informácií o dani z pridanej hodnoty) — v jednotlivých fázach v systémoch Intrastatu na zber a zostavovanie údajov.

Pokiaľ ide o určité transakcie, ako napríklad obchod s loďami a lietadlami alebo so zemným plynom a s elektrinou, preskúmala sa možnosť využívania iných existujúcich administratívnych údajov. Vďaka spolufinancovaniu v podobe dohôd o grante sa desiatim členským štátom podarilo zaviesť nástroje a metódy, ktoré umožňujú lepšie využívanie administratívnych údajov, znížiť administratívne zaťaženie poskytovateľov štatistických informácií a zlepšiť kvalitu údajov.

Zlepšenie a uľahčenie výmeny údajov v Intrastate

Projekty financované v období rokov 2009 až 2012 prostredníctvom grantov a zákaziek, zamerané na rozvoj nástrojov a metód, ktoré boli určené pre členov ESS a mali slúžiť na výmenu údajov v rámci systému Intrastat, viedli k intenzívnejšiemu využívaniu elektronických technológií na výmenu, overovanie správnosti a zber primárnych údajov prostredníctvom automatizovaných a bezpečných postupov na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ. Došlo k zdokonaleniu a optimalizácii vnútroštátnych systémov zberu a zostavovania údajov.

3. ZÁVER

V rozhodnutí MEETS boli opísané činnosti, ktoré sa mali financovať počas piatich rokov trvania programu MEETS. V prvých dvoch rokoch programu sa mohlo uskutočniť pomerne veľa iniciatív, došlo však ku kráteniu rozpočtu a na národných úradoch práce chýbali ľudské zdroje.

Na základe toho sa program musel racionalizovať zlučením určitých činností a/alebo zameraním sa na šesť najdôležitejších oblastí, ktorými sa siete ESSnets zaoberali: konzistentnosť pojmov a metód, EGR, vytváranie profilov veľkých a zložitých nadnárodných skupín podnikov, prepájanie mikroúdajov a uchovávanie údajov pri tvorbe štatistiky, metodika pre podnikovú štatistiku a využívanie administratívnych a účtovných údajov.

Siete ESSnets odviedli do konca roka 2013 obrovský kus práce v oblastiach, ako napr. metodika EGR, vytváranie profilov, využívanie administratívnych údajov, iniciatívy v oblasti konzistentnosti právnych aktov, uchovávanie a prepájania údajov. Medzi najdôležitejšie výsledky patria metodické odporúčania týkajúce sa širokého spektra oblastí súvisiacich s podnikovou a obchodnou štatistikou. Odporúčaniami sa má zjednodušiť integrácia súborov údajov a, ak sa zrealizujú, mohli by znížiť spravodajské zaťaženie podnikov.

Paralelne k tomuto slúžil významný počet individuálnych grantov na podporu práce členov ESS v oblastiach, ako je napr. EGR, prepájanie mikroúdajov, využívanie administratívnych údajov, uľahčenie zasielania údajov z podnikov do národných štatistických úradov a lepšie využívanie administratívnych údajov či vývoj nástrojov a metód na výmenu údajov v rámci Intrastatu.

Na nákup služieb v oblastiach, ako napr. zlepšenie systémov výmeny údajov v Intrastate, vytváranie profilov – realizácia a testovanie – a vytvorenie systému výberových zisťovaní EÚ na zostavovanie agregovaných údajov za EÚ, sa udelil obmedzený počet zákaziek.

Granty aj zákazky prispeli k výsledkom sietí ESSnets, najmä vypracovaním metodiky alebo testovaním uskutočniteľnosti. Okrem toho viedli k zlepšeniam v uvedených oblastiach na vnútroštátnej úrovni.

Prínos programu MEETS pre Úniu, členské štáty, poskytovateľov a používateľov súvisiacej štatistiky je ťažké kvantifikovať, keďže návratnosť investícií sa prejaví až časom. V prípade väčšiny činností išlo priamo alebo nepriamo o zlepšenie efektívnosti tvorby podnikovej štatistiky, napr. podporou integrácie, inováciou dôležitých procesov tvorby štatistiky a prenosom vedomostí v rámci celého ESS. Ak sa zlepší efektívnosť, zníži sa administratívne zaťaženie podnikov. To by malo byť v súlade s prebiehajúcimi snahami Komisie o zlepšenie právnych predpisov Únie, ktorým by sa mala zabezpečiť podpora ďalšieho rastu hospodárstva EÚ⁹. Program MEETS predstavoval časť príspevku štatistického spoločenstva v tejto oblasti.

Bez programu MEETS by niektoré členské štáty investovali rozpočtové prostriedky do modernizácie podnikovej a obchodnej štatistiky nekoordinovaným spôsobom. V dôsledku toho by výsledky neboli porovnateľné s výsledkami v ostatných členských štátoch EÚ a zostavovanie európskych agregátov by spôsobovalo problémy. Niektoré členské štáty by neprijali vhodné opatrenia, takže by zaostávali v aktuálnom vývoji v oblastiach ako napr. globalizácia, a preto by chýbali v európskom prehľade. V niektorých členských štátoch by došlo k duplicite práce, uskutočňovali by podobné projekty a opakovali by chyby.

Marginálne náklady na zavedenie prístupov, ktorých cieľom je úspešná modernizácia systémov podnikovej a obchodnej štatistiky niektorých členských štátov, by mohli byť nižšie ako vybudovanie úplne nových systémov. Nekoordinované úsilie by viedlo k tomu, že by nebolo možné dosiahnuť potenciálne úspory.

Cieľom programu MEETS bolo nielen zníženie spravodajského zaťaženia, ale aj preskúmanie možnosti vytvorenia nových procesov tvorby štatistiky a získavania nových štatistických informácií, aby boli naďalej relevantné pre užívateľov. Nové požiadavky na informácie môžu viesť k tomu, že sa zvýši spravodajské zaťaženie jednotlivých odvetví. Reštrukturalizácia štatistických operácií a štatistických postupov si okrem toho vyžaduje ďalšie úsilie a investície.

Aby sa v plnom rozsahu využili možnosti poskytovať EÚ lepšiu a relevantnú podnikovú a obchodnú štatistiku a zároveň znížiť zaťaženie podnikov, ktoré vyplýva zo štatistiky, boli potrebné investície s cieľom zabezpečiť funkčnosť modernizovaného systému. Vo viacerých členských štátoch boli testované niektoré nové, nákladovo efektívnejšie systémy zberu údajov (prepojením existujúcich údajov a alternatívnych spôsobov zberu údajov iných ako tradičných zisťovaní), aby sa vytvorili modely, ktoré môžu používať všetci. Hlavným prvkom programu bola preto výmena skúseností a osvedčených postupov (ESSnets).

V priamej nadväznosti na program MEETS začal Eurostat so zásadnou revíziou a integráciou podnikovej štatistiky prostredníctvom spoločného právneho rámca na zber, zostavovanie, zasielanie a zverejňovanie štatistiky o ekonomických činnostiach sektora podnikov – rámcového nariadenia na integráciu podnikovej štatistiky (Framework Regulation for Integrating Business Statistics – FRIBS). V súčasnosti sa Intrastat považuje za časovo najnáročnejšiu oblasť, ktorá spôsobuje viac ako 50 % celého spravodajského zaťaženia podnikov¹⁰. V rámci FRIBS je cieľom Eurostatu reformovať Intrastat¹¹ prostredníctvom takzvaného balíčka pre medzinárodný obchod alebo štatistiky jednotného trhu (SIMSTAT). Osobitná pozornosť sa bude venovať menším členským štátom EÚ. Rieši sa ním zjednodušenie Intrastatu a kvalita súvisiacich štatistických údajov.

¹⁰ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/admin_burden/docs/enterprise/files/abst09_statistics_en.pdf

¹¹ Nariadenie (ES) č. 638/2004 Európskeho parlamentu a Rady z 31. marca 2004 o štatistike Spoločenstva o obchodovaní s tovarom medzi členskými štátmi a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 3330/91 (Ú. v. EÚ L 102, 7.4.2004, s. 1).